

Arbejdsløshedskasse og efterløn for bladtegnere

Udgivet af Dansk Journalistforbund og Journalisternes A-kasse
December 2005

Tekst Betina Nielsen i samarbejde med Dansk Journalistforbund
Forsideillustration Bob Katzenelson

Dagpenge og efterløn - og hvis du er i tvivl, så kontakt os endelig!

Alle kan få brug for at være forsikret mod arbejdsløshed, samt have mulighed for at kunne gå på efterløn.

Journalisternes Arbejdsløshedskasse skal i denne pjece prøve, at give dig et billede over dine muligheder i dagpengesystemer i forhold til dagpenge og efterløn.

Det er kompliceret stof. Derfor vil vi under alle omstændigheder anbefale dig at kontakte Journalisternes A-kasse og Journalistforbundet, hvis du har spørgsmål og kommentarer om disse emner.

Journalisternes A-kasse
og Dansk Journalistforbund,
december 2005

Dagpenge

Begrebet *'freelance'* benyttes ofte inden for vores fagområde for at præcisere, at der ikke er tale om et fast ansættelsesforhold, idet man som freelancer ofte arbejder for en eller flere arbejdsgivere om opgaver af mere eller mindre bunden karakter.

Der er således ofte tale om erhvervsarbejde, som vanskeligt kan henføres til enten traditionelt lønarbejde eller selvstændig virksomhed.

Afgørelsen af, om det at arbejde freelance skal anses for selvstændig virksomhed, skal derfor altid foretages ud fra en konkret vurdering.

Arbejdsløshedslovens regler og skatteregler sætter rammerne for freelancers rettigheder, pligter og status.

Det er derfor bl.a. din status skattemæssigt, der skal give et fingerpeg om, hvorvidt du enten er lønmodtager (og som følge heraf behandles efter skattereglerne for lønmodtager), eller om du er selvstændig (og skal behandles efter skattereglerne for selvstændige).

Hovedreglen er, at hvis du er selvstændig, er du ikke berettiget til dagpenge eller efterløn.

Du kan ikke selv vælge din status, men du kan forsøge at tilrettelægge dit freelancearbejde på en sådan måde, så du opfylder betingelserne for at være lønmodtager og dermed bevarer retten til evt. dagpenge eller efterløn på et senere tidspunkt.

Derfor har Journalisternes Arbejdsløshedskasse udarbejdet denne pjece, som du på skatteområdet alene bør betragte som vejledende. Er du i tvivl om dine skattemæssige rettigheder og pligter, bør du kontakte en af Journalistforbundets jurister.

Hvornår er du selvstændig?

Arbejdsløshedsloven har sine helt egne regler for, hvornår du er selvstændig.

Det betyder, at du i forhold til reglerne i arbejdsløshedslovgivningen godt kan betragtes som selvstændig, selvom du ikke selv opfatter det sådan og selvom eksempelvis skattemyndighederne betragter dig som lønmodtager.

Du er *altid* selvstændig hvis du :

Henlægger midler til investeringsfond

Har ansat arbejdskraft

Har overført beløb til beskatning som medarbejdende ægtefælle

Har foretaget nedskrivning af varelager, fradrag for driftsudgifter eller afskrevet på driftsmidler

Er omfattet af en kollektiv overenskomst som arbejdsgiver

Er medlem af en arbejdsgiverorganisation

Du er *som udgangspunkt* selvstændig hvis du :

Er momsregistreret

Opgiver over-/underskud af selvstændig virksomhed til skattevæsnet

Er omfattet af virksomhedsskatteordningen

Deltager i et interessentskab

Arbejdet i et selskab hvor du har afgørende indflydelse

Indtægter er B-indkomst (intet skattetræk)

Du kan godt blive betragtet som selvstændig, selv om du ikke opfylder disse betingelser.

Arbejdsløsheds-kassen skal altid foretage en konkret vurdering af dine forhold, hvor det gennemgående i vurderingen er, at selvstændig virksomhed udøves ved beskæftigelse for egen eller ægtefælles regning og risiko med det formål at opnå økonomisk udbytte.

Ved vurderingen skal vi foretage en samlet vurdering af dine arbejdsforhold, herunder eksempelvis om du er momsregistreret, hvor arbejdet udføres, om du har en kontrakt, om du har et opsigelsesvarsel, hvordan du honoreres, og om du eksempelvis sender fakturaer for udført arbejde.

Karakteristisk for lønmodtagere (et ansættelsesforhold)

Aflønningen sker med A-indkomst (med skattetræk)

Modtager fast aflønning (pr. måned, time, pr. linie/ord, pr. billede eller pr. tegning), ikke faktura

Har en ansættelseskontrakt (lovkrav. Jf. lov om ansættelsesbeviser)

Pligt til at udføre det aftalte arbejde

Skal selv personligt udføre arbejde og kan ikke sætte en anden i sit sted

Er underkastet arbejdsgivers ledelse

Er beskæftiget på fast arbejdstid, evt. timenorm

Har aftalt opsigelsesvarsel (evt. omfattet af Funktionærloven)

Arbejdet udføres i arbejdsgiverens navn

Arbejdsgiveren bærer den fulde risiko for arbejdets kvalitet

Ret til optjening af feriegodtgørelse eller ferietillæg

Ret til løn under sygdom / sygedagpenge

Der indbetales ATP med mere

Sikkerhed for lønnen (omfattet af Lønmodtagernes Garantifond)

Kan ofte ikke have flere hvergivere

Ovennævnte opremsning er principielt uprioriteret, men hvis du er momsregistreret og ikke har en ansættelseskontrakt, er begge meget stærke indikatorer for selvstændig virksomhed. Derimod er A-skattetræk og en ansættelseskontrakt som altovervejende udgangspunkt ensbetydende med et lønmodtagerforhold.

Som et eksempel kan nævnes, at en person, som løbende udfører honoraropgaver for forskellige firmaer uden kontrakt, skattetræk, optjening af feriepenge eller lignende ofte må betragtes som *selvstændig*, uanset om vedkommende er momsregistreret eller ej. Det skyldes, at der i den pågældende situation ikke er noget, som indikerer et lønmodtager-/ansættelsesforhold, men at arbejdet derimod efter sin art reelt svarer til udøvelse af selvstændig virksomhed.

Såfremt en arbejdsgiver foreslår en "ansættelse" på særlige vilkår, eksempelvis som "freelance", så bør du altid kontakte A-kassen med henblik på en vurdering af aftalen og eventuelle konsekvenser for din ret til dagpenge/efterløn *inden* du indgår aftalen.

HUSK!: I A-kassen er vi til for at hjælpe dig – men det kan vi kun gøre, hvis du henvender dig!

Dagpenge, efterløn og selvstændig virksomhed

Hvis du udelukkende driver selvstændig virksomhed – og mere end blot for en midlertidig periode – og hvis den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid er på over 30 timer, er der tale om selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse og udøvelse i væsentlig omfang.

For at arbejde i den selvstændige virksomhed kan bruges til optjening af dagpengeret og ret til efterløn, skal virksomheden udøves som hovedbeskæftigelse, mere end midlertidig og arbejdstiden i virksomheden skal udgøre mere end 30 timer pr. uge (= væsentlig omfang). Det skyldes, at arbejdet i virksomheden skal svare til arbejde på fuldtid. Og bemærk: Det er desuden kun uger med arbejde over 30 timer, som kan bruges til optjening af dagpengeret.

Begrebet '*hovedbeskæftigelse*' tager udgangspunkt i, at der er tale om primære – oftest eneste – beskæftigelse.

Ret til dagpenge og efterløn forudsætter i medfør af Lov om Arbejdsløshedsforsikring, at du opfylder et arbejdskrav i form af *enten* arbejde som lønmodtager svarende til mindst 52 uger på fuldtid (normalt 1.914 løntimer) inden for de senest 3 år, *eller* at du har drevet selvstændig virksomhed i væsentlig omfang (mere end 30 timer pr. uge) i mindst 52 uger inden for de seneste 3 år.

Og bemærk også her, at det kun er uger, hvor du har arbejdet mere end 30 timer i virksomheden, som kan bruges til optjening af dagpengeret og ret til efterløn

Det er A-kassen, som i tilfælde af ledighed eller overgang til efterløn skal vurdere, hvorvidt du kan anses for at have drevet selvstændig virksomhed i væsentlig omfang.

Denne vurdering sker på baggrund af oplysninger fra dig om dit tidsforbrug sammenholdt med oplysninger om eksempelvis virksomhedens art, dine arbejdsopgaver, fakturaer, virksomhedens omsætning og overskud.

Oplysninger om arten og omfanget af det personlige arbejde sammenholdes med virksomhedens omsætning, men uden at man dermed kan lægge sig fast på en omsætning af bestemt størrelse.

I tvivlstilfælde skal du fremlægge yderligere dokumentation for, at væsentlighedskravet har været opfyldt. Sådant dokumentation kan for eksempel være dokumentation for omsætning (momsregnskab), skatteregnskaber, ordrebøger eller erklæringer fra revisor om dine aktiviteter. Dine oplysninger om priser eller betaling pr. ydelse kan sammenholdes med oplysninger om arbejdsopgavernes tidsmæssige omfang eller udstrækning og indgå i vurderingen af, om beskæftigelseskravet er opfyldt.

Du skal dog være opmærksom på, at A-kassen ved behandling af din ansøgning om efterløn skal vurdere, hvorvidt den selvstændige virksomhed har været drevet i væsentligt omfang fra dit 57. år. Det betyder, at såfremt du nedsætter dine aktiviteter i virksomheden fra du er 57 år og til du bliver 60 år, kan det have direkte indflydelse på din ret til efterløn.

Du bør altid kontakte A-kassen, hvis du er i tvivl, da du ellers i værste fald kan risikere at miste retten til dagpenge og efterløn.

Og med hensyn til efterløn er det hvert fald en god idé at kontakte A-kassen et stykke tid før du fylder 57 år.

Beregning af udbetalingssats

Hvis du har drevet selvstændig virksomhed i væsentlig omfang i mindst 3 sammenhængende regnskabsår, vil din udbetalingssats som udgangspunkt skulle beregnes på baggrund af indtægten/overskuddet i virksomheden. Hovedreglen er, at du frit kan vælge de 2 bedste af de seneste 5 afsluttede regnskabsår.

Hvis du ikke har drevet virksomhed så længe, findes der en række andre beregningsregler. Regnskabsåret skal dog mindst være på 26 uger.

Den fleksible efterløn

Du kan gå på efterløn, når du fylder 60 år. Den fleksible efterløn gør det muligt at trække sig gradvist tilbage fra arbejdsmarkedet, fordi det nu er tilladt at arbejde ubegrænset mod fradrag i efterlønnen.

Men der er også flere økonomiske fordele, hvis du bliver længere tid på arbejdsmarkedet og venter med at gå på efterløn. Du kan opnå ret til efterløn på højeste dagpengesats, et lempeligere pensionsfradrag samt muligheden for at optjene en skattefri præmie.

De særlige rettigheder forudsætter, at du har fået et efterlønsbevis. Med et efterlønsbevis er du yderligere sikret retten til at gå på efterløn på et hvilket som helst tidspunkt, selv om du ikke længere er til rådighed for arbejdsmarkedet på grund af sygdom.

Efterløn og selvstændig virksomhed

Hvis du har drevet selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse, kan du fortsætte driften af din virksomhed på nedsat tid i perioden med efterløn. Det er A-kassen, som vurderer, om du opfylder betingelserne for fortsat drift af selvstændig virksomhed i efterlønsperioden.

Betingelserne er kort beskrevet nedenfor :

Hvis du har drevet selvstændig virksomhed i væsentlig omfang i de 3 seneste hele regnskabsår, inden du går på efterløn, kan du fortsætte driften af virksomheden i perioden med efterløn.

Der er 2 muligheder for fortsat drift af selvstændig virksomhed :

A. Selvstændig virksomhed med et fast timetal på 18½ time pr. uge

Fortsætter du med din virksomhed efter denne mulighed, kan du fortsat have ansatte i virksomheden, lige som din ægtefælle kan deltage i drift.

Det er en betingelse, at du kan sandsynliggøre, at din arbejdstid varigt er nedsat til præcis 18½ time pr. uge inden for de seneste 3 måneder inden du går på efterløn. Det kan du f.eks. gøre ved at fremægge dokumentation for, at du enten har ansat arbejdskraft til at overtage dele af dine arbejdsopgaver eller at nogle af dine arbejdsopgaver er bortfaldet.

Du kan også sandsynliggøre nedsættelsen af din arbejdstid ved at fremlægge dokumentation for, at du har solgt eller bortforpagtet en del af din virksomhed, har indskrænket åbningstiden eller lign.

B. Selvstændig virksomhed med op til 962 timer pr. år

Virksomheden skal være baseret på din egen arbejdskraft. Det er en betingelse, at du varigt nedsætter din arbejdskraft i virksomheden til højst 962 timer pr. kalenderår. Nedsættelsen skal ske inden for de seneste 3 måneder inden overgang til efterløn. Du skal også have halveret din skattepligtige indkomst fra virksomheden.

For at sandsynliggøre, at du har nedsat arbejdstiden, kan du fremlægge dokumentation for, at du har solgt eller bortforpagtet en del af din virksomhed, har indskrænket åbningstiden eller lignende.

Du kan i særlige tilfælde få tilladelse til at have en ansat i virksomheden. Du skal via A-kassen søge om tilladelse fra Arbejdsdirektoratet. Tilladelsen er betinget af, at du kan sandsynliggøre, at den ansattes og dit eget tidsforbrug i virksomhed tilsammen højst er på 962 timer om året.

Ved overgang til efterløn skal du sammen med din revisor udfylde et skema til A-kassen med en række oplysninger om virksomhedens indkomstforhold. I perioden med efterløn skal du efter hvert regnskabsår sammen med din revisor udfylde et tilsvarende skema. Oplysningerne skal A-kassen bruge til at sammenholde din indkomst i virksomheden i perioden med efterløn med den indkomst du havde i virksomheden, inden du gik på efterløn.

Hvad er et efterlønsbevis?

Efterlønsbeviset er en erklæring fra din a-kasse om, at du opfylder betingelserne for at få efterløn på det tidspunkt, hvor beviset er udstedt. Du kan få udstedt et efterlønsbevis, når du fylder 60 år, også selv om du bor i udlandet. Opfylder du først betingelserne for at få efterløn senere, kan beviset tidligst blive udstedt med virkning fra dette tidspunkt.

Hvornår har du ret til et efterlønsbevis?

Hovedbetingelsen for at få ret til efterlønsbevis og dermed efterløn er, at du skal være fyldt 60 år, men ikke 65 år. Hovedreglen er også, at du skal have været medlem af en A-kassen og indbetale efterlønsbidrag i mindst 25 år inden for de sidste 30 år. Der findes en overgangsordning, som du kan høre yderligere om ved at kontakte A-kassen.

Du skal have ret til dagpenge i tilfælde af ledighed på det tidspunkt, hvor beviset bliver udstedt. Det betyder bl.a., at du skal opfylde det gældende beskæftigelseskrav, eller hvis du er ledig må din ret til ydelser fra A-kassen ikke være brugt op. Desuden skal du være til rådighed for arbejdsmarkedet. A-kassen skal derfor vurdere, om du er til rådighed for arbejdsmarkedet.

Beskæftigelseskravet for et fuldtidsforsikret medlem er betinget af, at medlemmet har været beskæftiget som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til beskæftigelse i fagets fulde sædvanlige arbejdstid i mindst 52 uger inden for de sidste 3 år eller i en tilsvarende periode har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang.

Du skal være opmærksom på, at arbejde og forsikringsperioder i udlandet som hovedregel ikke tæller med til kravene for at få efterløn. Med der er nogle undtagelser, som A-kassen kan oplyse dig om.

Pensionsformuen

For at få et efterlønsbevis skal A-kassen opgøre værdien af din pensionsformue lige før dit fyldte 60. år. A-kassen skal lave en opgørelse over alle dine pensioner til brug for at beregne og vejlede om fradrag i efterlønnen. Opgørelsen sker på baggrund af oplysninger fra bl.a. pensionskasser og de myndigheder, der forvalter pensionsordningerne. De indberettede pensionsbeløb skal suppleres med dine egne oplysninger.

Hvis du venter med at gå på efterløn

Når du har fået et efterlønsbevis, kan du opnå en række fordele, hvis du venter med at gå på efterløn. Disse betingelser skal være opfyldt :

- Du skal have et efterlønsbevis
- Du skal vente med at gå på efterløn til mindst 2 år efter den dato, efterlønsbeviset virker fra.
- Du skal efter denne dato som fuldtidsforsikret have haft lønarbejde eller drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i mindst 3.120 timer. Som deltidsforsikret skal du have haft arbejdet i mindst 2.496 timer.
- Du må ikke have modtaget delpension.

Når du opfylder betingelserne, kan du opnå disse fordele :

A. Højere efterløn

Du vil få ret til efterløn med den sats, du ville være berettiget til i tilfælde af ledighed. Størrelsen af efterlønnen bliver kun begrænset af den højeste dagpengesats. Og efterlønnen kan ikke blive beregnet ud fra en lavere indtægt eller sats end den, der står i beviset.

B. Mindre fradrag i efterlønnen

Der vil kun ske fradrag i efterlønnen for pensioner, der knytter sig til et tidligere ansættelsesforhold og som udbetales løbende i perioden med efterløn.

C. Skattefri præmie

Du vil få ret til at optjene en skattefri præmie. Præmien optjenes, hvis du helt eller delvist fortsætter med at arbejde. Du optjener en præmieportion hver gang du har arbejdet 481 timer. De 481 timer svarer til fuldtidsarbejde på 37 timer om ugen i ét kvartal. Der kan højst ske optjening af præmie for 12 gange 481 timer. Hver portion udgør i 2006 10.405 kr. for fuldtidsforsikret og 6.942 kr. for deltidsforsikret. Præmien udbetales som et engangsbetrag, når du fylder 65/67 år. Det er A-kassen, som udbetaler præmien og det er en betingelse for at få præmien, at der ikke er sket tilbagebetaling af dit efterlønsbidrag.

Eksempel :

Starter du indbetalingen af efterlønsbidrag ved 35. år, så indbetales :

Efterlønsbidrag kr. 389 x 12 mdr. x 25 år. = kr. 116.700,00 (Fradragsberettiget)

12 præmier á kr. 10.405 = kr. 124.860 (Skattefrit)

Hvad koster det egentlig?

2006

A-kassekontingent	379,00
Efterlønsbidrag	389,00

Praktiske adresser

Dansk Journalistforbund og Journalisternes A-kasse
Gammel Strand 46
1202 København K
Tlf.: 33 42 80 00
www.journalistforbundet.dk

Ankestyrelsen
Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K.
Tlf.: 33 41 16 00
www.ast.dk

Skat
www.skat.dk

Arbejdsdirektoratet
Stormgade 10
Postboks 1103
1009 København K.
Tlf.: 38 10 60 11
www.adir.dk

Erhvervs- og Byggestyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø.
Tlf.: 35 46 60 00
www.ebst.dk